بسم الله الرحمن الرحیم

کارگاه نحوه استخراج مقاله از پایان‌نامه

دکتر سیدمجید نبوی

استخراج مقاله از پایان‌نامه، یعنی تبدیل همه یا بخشی از محتوای پایان‌نامه به یک مقاله علمی‌است. به عبارت دیگر گاهی کل پایان‌نامه تلخیص می‌شود و به یک مقاله تبدیل می‌شود گاهی بخشی از یک پایان‌نامه با تغییرات و اصلاحات تبدیل به مقاله می‌شود. برای استخراج مقاله از پایان‌نامه باید به نکات زیر توجه داشت:

1- زمان گذاشتن

یکی از مهمترین مسائلی که در کارهای پژوهشی خصوصا در کار استخراج مقاله وجود دارد؛ بحث زمان گذاشتن است، زمان گذاشتن یکی از مهمترین عوامل موفقیت و موفق نشدن در چاپ مقاله است برخی افراد می‌گویند ما شاغل هستیم و مسائل مختلف زندگی مان هست و فرصت نداریم این دوستان نباید انتظار داشته باشند که بتوانند از پایان‌نامه، مقاله استخراج کنند اصولا هر کاری با زحمت و صرف زمان به نتیجه می‌رسد اما در کار پژوهشی زحمت و زمان بیشتری نیاز است.

2- فرایند استخراج مقاله(نگارش مقاله)

برای استخراج مقاله از پایان‌نامه باید به نکاتی توجه داشت که در ادامه به آن‌ها اشاره می‌شود

1-2- ساختاربندی مقاله مستخرج

برای تبدیل پایان‌نامه به مقاله باید به ساختاربندی مقاله توجه داشت معمولا ساختارهای اصلی مقاله به این شکل است:
1- عنوان، 2- چکیده(شامل بیان مسئله، روش تحقیق، نتیجه) حدودا بین 150 تا 250 کلمه، 3- مقدمه و بیان مسئله 4- پیشینه، 5- مفهوم شناسی واژگان کلیدی 6- بدنه اصلی 7-نتیجه، 8- منابع.

این ساختار برای نگارش‌های غیر آماری است اما معمولا در تحقیقاتی که از نرم افزارهای آماری استفاده می شود. از ساختار (IMRaD) که شامل عنوان(Title)، چکیده(Abstract)، مقدمه (Introduction)، روش (Method)، نتایج (Results) و بحث (Discussion) و منابع(References) است؛ استفاده می‌شود. ساختار IMRaD چهار بخش اصلی به ترتیب زیر دارد:

1- مقدمه:(Introduction) : در این بخش، موضوع مورد بررسی و اهمیت آن مطرح می‌شود. همچنین، پیشینه تحقیقات و پژوهش‌های گذشته در این زمینه مورد بررسی قرار می‌گیرد و سوالات تحقیقاتی مطرح شده در مقاله بیان می‌شوند.

2- روش‌شناسی:(Methods) : در این بخش، روش‌های استفاده شده برای انجام تحقیق، جمع‌آوری داده‌ها و تحلیل آنها، همچنین ابزارهای استفاده شده برای تحقیق، توصیف می‌شوند.

3- یافته‌ها:(Results) : در این بخش، نتایج تحقیق و آمارهای مربوط به آن، به همراه جداول و شکل‌های مورد استفاده به تفصیل بیان می‌شوند.

4- بحث و نتیجه‌گیری:(Discussion and Conclusion) : در این بخش، نتایج به دست آمده از تحقیق تحلیل شده و مورد بحث و بررسی قرار می‌گیرند. همچنین، نتیجه‌گیری‌های کلی از تحقیق و پیام‌های مهم بیان می‌شوند.

به طور کلی، ساختار IMRaD بیشتر در تحقیقات آماری استفاده می‌شود

2-2- انتخاب عنوان مناسب

برای تبدیل پایان‌نامه به مقاله، ابتدا باید یک عنوان مناسب انتخاب کنید. برای این کار باید یک نگاه دقیق به پایان‌نامه بیندازید و ببینید که آیا کل پایان‌نامه باید تبدیل به مقاله شود یا یک بخش از آن تبدیل به مقاله شود؟ برای این کار می‌توان از افراد خبره خصوصا استاد راهنما کمک گرفت. در انتخاب موضوع دقت داشته باشید که مجلات بیشتر به دنبال موضوعات مسئله محور هستند؛ بنابراین در همین ابتدا موضوعات مسئله محور از پایان‌نامه استخراج کنید تا زحماتتان به هدر نرود و مانند مثال معروف «خشت اول گر نهد معمار کج، تا ثریا می‌رود دیوار کج» نشود.

2-3- انتخاب بخش‌های مهم

در پایان‌نامه، اطلاعات زیادی درباره تحقیق شما وجود دارد، اما همه اطلاعات برای مقاله لازم نیست و همه آن‌ها مرتبط با عنوان مقاله نیست. بنابراین، باید بخش‌های مهمی که مرتبط با عنوان مقاله هستند، انتخاب شوند.

2-4- خلاصه نویسی

در پایان‌نامه‌ها خصوصا پایان‌نامه ارشد، مطالب و نقل قول‌ها (مستقیم و غیرمستقیم) به صورت مبسوط و توضیحات اضافه و غیرضرور می‌آید. باید مطالب به صورت خلاصه و مانند دایره المعارف‌ها نوشته شوند. در دایره المعارف‌ها معمولا بعد از هر 50 کلمه یک ارجاعی دیده می‌شود و به ندرت مطالب طولانی آورده می‌شود. باید سبک نگارش در تبدیل پایان‌نامه به مقاله به این شکل باشد و مطالب و نقل قول‌ها (مستقیم و غیرمستقیم) با توضیحات اضافه و طولانی نباشد. اصولا مطالبی که توضیحات اضافه و طولانی دارد ملال آور و خسته کننده است و مناسب مجلات علمی در سطح بالا نیست و داوران مجلات علمی با دیدن مطالب طولانی (خصوصا نقل قول مستقیم) پی به ضعف مقاله برده و امکان رد شدن مقاله بیشتر می‌شود. به دلیل اینکه این مطلب با بحث «نقل قول غیرمستقیم (و پارافریز یا بازنویسی)» مرتبط است در ادامه به توضیح این مطلب می‌پردازیم

2-5- افزایش تحلیل‌ها

یکی از مشکلاتی که در پایان‌نامه‌ها خصوصا در ارشد وجود دارد کمبود تحلیل و نظریه پردازی و بیان نظرات نویسنده است. برخی پایان‌نامه‌های ارشد گویی صرفا جمع آوری است و جز اندک تحلیلی چیزی در آن دیده نمی‌شود. برای همین وقتی پایان‌نامه به مقاله تبدیل می‌شود باید به تحلیل‌ها دقت کرد چراکه مقاله بدون تحلیل یا با

تحلیـل کم مورد پذیرش مجلات قرار نمی‌گیرد. برای افزایش تحلیل باید مطالعه در حیطه مورد نظر را افزایش داد با افزایش مطالعه در حوزه موردنظر، روحیه تحلیلی نویسنده افزایش پیدا می‌کند

6–2– نقل قول غیرمستقیم (و پارافریز یا بازنویسی)

در پژوهش‌های علمی، نقل قول غیر مسـتقیم (indirect quotation) به معنی بیان مفاهیم، نتایج و یافته‌های یک پژوهش به صـورت خلاصـه و با کلمات خود پژوهشـگر اسـت به عبارت دیگر پژوهشگر به جای اینکه از کلمات و جملات متن اصـلی به صـورت مسـتقیم نقل قول کند، از کلمات خودش برای بیان یا خلاصـه کردن مطلب اسـتفاده می‌کند. در نقل قول غیر مستقیم، پژوهشگر بیان می‌کند که این مفاهیم و یافته‌ها از کجا گرفته شده‌اند، اما به صورت مسـتقیم از آنها نقل قول نمی‌کند. البته در نقل قول غیر مسـتقیم، باید به دو نکته مهم توجه کرد: اولاً، باید مفاهیم و یافته‌های مطالعه با دقت و به درستی خلاصه شود و ثانیاً، باید منبع و مرجع مورد استفاده به صورت واضح و دقیق بیان شـود. نقل قول غیر مسـتقیم با پارافریز و بازنویسـی مرتبط اسـت دانسـتن پارافریز یا بازنویسـی و نحوه انجام آن در پژوهش امری مهم و ضروری است در ادامه به توضیح و نحوه انجام آن می‌پردازیم.

پارافریز یا بازنویسـی به معنای بازنگری و بازنویسـی یک متن اسـت به صورتی که مفهوم متن اصلی حفظ شده ولی کلمات آن بازنویسـی شـده و با تغییراتی در سـاختار، کلمات و جملات به صـورتی بهتر و جدید و خلاقانه تر ارائه می‌شـود. هدف اصلی پارافریز شامل در امان ماندن از سرقت ادبی و درصد مشابهت‌یابی زیاد، روان‌تر کردن و آسان کردن فهم متن اسـت. پارافریز می‌تواند برای هر نوع نوشته‌ای از جمله متون آموزشی، مقالات علمی، متون تبلیغاتی، متون تجاری و غیره به کار رود به عبارت ساده‌تر هر متنی را می‌توان بازنویسی کرد.

علاوه بر این، بازنویسی متن می‌تواند از مقالات را پایین بیاورد.

به دلیل اینکه مجلات، مقالات را به سـامانه‌های مشـابهت یاب از جمله سـمیم نور و غیره می‌دهند؛ برای جلوگیری از سرقت ادبی و کم‌شدن درصد مشابهت، ضروری است که مقالات پارافریز یا بازنویسی شوند. برای فهم بهتر پارافریز یک مثال می‌زنیم.

به این مثال توجه کنید:

1– متن اصلی: «پارافریز به معنی دوباره نوشتن یک متن به‌وسیله واژگانی متفاوت از نوشته اصلی است».

2– متن پارافریز یا بازنویسی شده: «به بازنویسی یک متن با واژگان جدید، پارافریز گفته می‌شود».

اگر متن‌ها و نوشـته به این شکل، بازنویسی شوند درصد مشابهت مقالات نویسنده کاهش می‌یابد و امکان چاپ مقاله بالاتر می‌رود.

چند روش برای پارافریز یا بازنویسی

1- تغییرات در بخش‌های مختلف جمله

برای پارافریز بخش‌های مختلف متن از جمله فعل‌ها، اسم‌ها، صفتها، قیدها را می‌توان تغییر داد.

2- تغییر در ساختار جملات

هر جمله ساختاری (معلوم، مجهول و غیره) دارد برای پارافریز می‌توان جملات معلوم را به مجهول و یا بالعکس تغییر داد. به طور کلی باید به ساختار توجه کرد سپس ساختار را تغییر داد بدون اینکه مفهوم تغییر کند

3- کاهش طول جملات

اگر طول جمله‌ای خیلی بلند بود می‌توان آن جمله را به دو یا سه جمله تبدیل کرد و ترتیب جملات را هم تغییر داد کوتاه کردن جملات سبب فهم بهتر متن می‌شود و وقتی ترتیب جملاتی که قبلا یک جمله بوده و الان دو یا سه جمله شده، سبب بازنویسی زیباتر و دقیقتر می‌شود و متن بهتر درک می‌شود .

4- استفاده از کلمات مترادف و هم‌معنی

گاهی اوقات با کلمات مترادف و هم معنی می‌توان یک بازنویسی خوبی انجام داد البته باید دقت داشت که این نوع پارافریز ضعیف‌ترین نوع آن است و نباید صرفا به استفاده از کلمات مترادف اکتفا کرد بلکه باید علاوه از این روش، از روش‌های قبلی که گفته شده نیز استفاد کرد.

به طور کلی اگر بخواهیم دقیقتر درباره پختگی قلم و نگارش یک فرد بگوییم زمانی یک فرد نویسنده پخته می‌شود یا نویسندگی‌اش ارتقاء پیدا می‌کند که بتواند پارافریز یا بازنویسی کند. به نظر می‌رسد باید در کلاس‌های روش تحقیق، نحوه پارافریز آموزش داده شود علاوه بر این خود فرد نیز باید پیگیر نحوه پارافریز کردن باشد تا بتواند یک متن را به خوبی بازنویسی کند و با این کار سطح نگارش و قلم خود را ارتقاء ببخشد.

وب سایتهایی برای پارافریز وجود دارد. این وب سایتها در زبان انگلیسی قوی تر از زبان فارسی هستند فعلا با شرایط موجود بهتر است برای پارافریز فارسی از همین روش دستی استفاده شود. وب سایتها پارافریز فارسی فعلا ضعیف هستند و متن را به صورت با کیفیت بالا ارائه نمی‌دهند اما وب‌سایتهای پارافریزهای به زبان انگلیسی خیلی بهتر هستند.

7-2- تبدیل ارجاعات پاورقی به درون متنی

یکی از ترفندهای پاورقی ورد، جایگزین‌شدن یک‌جا و اتوماتیک ارجاعات به درون متن هست. اگر کسی بخواهد به صورت دستی و یک به یک منابع را به درون متن انتقال دهد؛ زمان زیادی صرف خواهد داد؛ اما یک روش اتوماتیک وجود دارد که سریع‌تر می‌توان منابع را به درون متن انتقال داد.

برای این کار، در محیط برنامه آفیس Alt+F11 را بزنید تا پنجره Microsoft Visual basic for Applicationsباز شود. از منوی درختی سمت چپ، Normalرا انتخاب کنید و بعد از منوی Insert گزینه Moduleرا انتخاب کنید. کد زیر را در کادر بازشده کپی کنید.

```
Sub AddFnTextInBodyOfDoc()
Dim f As Footnote
Dim r As Range

For Each f In ActiveDocument.Footnotes
Set r = f.Reference
r.Collapse wdCollapseEnd
r.InsertAfter "(" & f.Range.Text & ")"
f.Delete

Next f
End Sub
```

تذکر

اگر می‌خواهید ارجاعات درون‌متنی شما مثلاً درون قلاب قرار بگیرد، در خط هفتم به‌جای پرانتز از [ ] استفاده کنید. اگر می‌خواهید پاورقی‌ها پس از تبدیل باقی بمانند، خط هشتم را پاک کنید. سپس روی آیکن ذخیره کلیک کرده و پنجره را ببندید. حال در محیط ورد Alt+F8 را زده و در پنجره بازشده روی AddFnTextInBodyOfDoc (و اگر چندتا بود روی آخرین شماره‌اش) کلیک کنید، سپس Run را بزنید.

7- فرایند چاپ مقاله

پس از استخراج مقاله از پایان‌نامه، بحث چاپ مقاله مطرح است برای چاپ مقاله ابتدا باید مجله‌ها و کنفرانس‌های علمی را شناخت سپس مقاله را به مجله‌ها یا کنفرانس‌های مرتبط با مقاله ارسال کرد

7–1– شناخت انواع مجله‌ها

مجلات به لحاظ اعتبار به مجلات بین المللی و مجلات داخلی تقسیم می‌شوند

7–1–1– مجلات بین المللی

مجلات بین‌المللی، مجلاتی هستند که در سطح جهانی منتشر می‌شوند و مخاطبانی در سراسر جهان دارند. این مجلات معمولاً دارای معیارهای بسیار دقیقی برای انتخاب مقالات از جمله کیفیت، نوآوری، اهمیت و ارزش علمی‌مقالات، گسترش و پذیرش مقالات در جوامع علمی، تأثیرگذاری و تعاملات مقالات با دیگر پژوهش‌ها و مقالات هستند.

انتشار مقاله در مجلات بین المللی سخت تر از مجلات داخلی است. در عموم مردم، مجلات بین المللی به مجلات ISI و اسکاپوس معروف اند اما مجلات ISI و اسکاپوس صرفا مجلات بین المللی نیستند ولی اعتبار این نوع مجلات،

تقریبا در جامعه بین المللی پذیرفته شـده است. سوال اصلی اینجا است؟ راهکار یافتن مجلات معتبر خارجی چیست؟ بهترین راهکار جست و جو در سایت سایمگو هست.

https://www.scimagojr.com/

در این سایت تمامی مجلات معتبر دنیا وجود دارد و با یک جست و جو می‌توان مجلات مورد نظر را پیدا کرد.

یک کتابی با عنوان «معرفی مجلات خارجی در حوزه مطالعات دینی» توسط سیدمجید نبوی و رباب شاهمرادی نوشته شده و تمامی مجلات معتبر دینی معرفی شده است لینک دانلود کتاب.

https://www.ghbook.ir/index.php?option=com_dbook&task=viewbook&book_id=16847&lang=fa

2–1–7– مجلات داخلی

مجلات داخلی را می‌توان در مگ ایران https://www.magiran.com/ یا نورمگز https://www.noormags.ir/view/fa دید و برای اطمینان بیشتر از اعتبار مجله، وارد سایت مجله شد. اگر کسی وجود مجله در وزارت علوم https://msrt.ir/fa یا وزارت بهداشت https://behdasht.gov.ir/ برایش اهمیت دارد؛ حتما باید وارد سایت این وزارت‌ها شود و از اعتبار مجله مطمئن شود.

مقاله ای با مشخصات زیر چاپ شده که به معرفی مجلات می‌پردازد.

معرفی فهرستی مجلّه‌های مرتبط با قرآن و حدیث

https://ensani.ir/fa/article/393383/%D9%85%D8%B9%D8%B1%D9%81%DB%8C-%D9%81%D9%87%D8%B1%D8%B3%D8%AA%DB%8C-%D9%85%D8%AC%D9%84%D9%91%D9%87-%D9%87%D8%A7%DB%8C-%D9%85%D8%B1%D8%AA%D8%A8%D8%B7-%D8%A8%D8%A7-%D9%82%D8%B1%D8%A2%D9%86-%D9%88-%D8%AD%D8%AF%DB%8C%D8%AB

2–7– شناخت انواع کنفرانس‌ها

برای شناخت کنفرانس‌های داخلی و خارجی نیز وب سایت‌هایی وجود دارد

1–2–7– کنفرانس‌های داخلی

برای مثال برای کنفرانس‌های داخلی وب سایتهایی از قبیل

1- سیویلیکا

https://www.civilica.com/Calendar.html

2- پایگاه اطلاع رسانی رویدادهای علمی کشور

http://allconferences.ir/

3- ایران کنفرانس - مرجع همایش‌های داخلی و خارجی

http://www.iranconferences.ir/

4- کنفرانس الرت - پایگاه اطلاع رسانی کنفرانسها و همایشهای ایران

http://conferencealert.ir/

2-2-7- کنفرانس‌های خارجی

برای کنفرانس‌های خارجی وب سایتهایی از قبیل

1-International conference alerts
http://conferencealert.com/

2-AllConferences
http://www.allconferences.com/

3-Oxford University Press Conference finder
https://global.oup.com/academic/conferences/?cc=us&lang=en&
4-Calendar of Upcoming Scientific Conferences
https://www.conference-service.com/conferences/